

« L'univernet o lo País dels miralhs » – J.C. Serras
Cronica « Lo manja-papièr », *Occitans !*, 47, p. 12-13

Los qu'an per mestier de legir la literatura e de ne rendre compte als legeires de revistas o de jornals an saludat la lectura de *Miraus escurs* de Florian Vernet. Sembla que totes esesperavan dempuèi temps una seguida consequenta a las *Nòvas d'endacòm mai*.

Lo temps

Tèma essencial dins *Qualques Nòvas d'endacòm mai*, lo temps i a pas res de linear ni mai d'objectiu. Coma un ludion, l'eròi de « Menerba » trantalha entre passat e present, per l'acorçhit de la pèrdia de consciéncia, puèi sens cap de mediacion. N'arriba a demorar al sègle XIII : lo passat es vengut present, lo present de la debuta un sòmi d'avenir : « Te siás perdut dins lo laberint dels rebats infinits del temps... »

Çò meteís pels mòrts de « Miquèla » que lo narrador vei viure abans de trobar dins lo vilatge arroinat los taücs dubèrts que lo fan dobtar de sa pròpria existéncia. Ont es la vertat ? Lo Fraire Artús dins « *Parabòla del Temps circular* » descobrís lo libre misteriós vengut del futur o d'un autre passat, que conta son istòria e/o la a venir, coma lo sabent chinés vei a l'infinít se multiplicar unes dins los autres monds, vidas, agaches...

Aital la mitologia « anciana » torna jos un vestit novèl¹ : Cupidon sortís son pistolet, Nemesis pòt complir son prètzfach mercés a la metempsicòsi, Esculapi farà del mètge que son esquina dins lo miralh serà la de la Mòrt, a la fin d'una istòria ont se legís un libre que conta « l'istòria d'un òme que legissiá un libre e que rescontrèt al mitan d'aquel conte una pagina blanca... » ; Las Erinias, las moscas, envasisson lo còs ; Icara escapa totjorn a la Tèrra e Edip lo segond s'eissòrba tornar...

« *Lo viatge* de retorn al país es un viatge dins lo temps e dins los trens, « degun sap pas amb certesa a quana ora partisson, o arriba. »

« *Se demarguèt lo temps* - un títol que prendriá tota sa significacion al present de l'eternitat - : dins los miralhs qu'avançan o retardan cap a la mòrt o a l'abans-nàisser i a lo retorn ineluctable al nonrés puèi, tornar, a l'èsser, *l'eternal retorn*.

Los miralhs

Venèm d'o dire, lo miralh es l'instrument de tria per aqueles viatges vertiginoses dins lo temps (a de mens que que consciéncia immobila i vegèsse lo temps virar a l'entorn d'ela...). Ven un aplech de descobèrta, que la realitat que porgís es pas la que sèm acostumats a véser, amb nòstres uèlhs imperfaches infectats per totas las illusions, mas una realitat invèrsa de la qu'òm vòl nos far engolir.

Aquela quista, l'anonciava lo darrièr tèxt de *Qualques nòvas d'endacòm mai* (« Los Faidits dels miralhs ») : « Vesiái nàisser, dins sa fonzor linda, tota una tièra d'èstres vius, mai vius benlèu que los que bolegavan dins la nèbla de la pretenduda realitat... » Lo País dels miralhs – se pòt endevinar qual es – es estat avalit pels « cavalièrs del pus e de la nuèit », daissant « de l'autra band de las vitras, de las glaças, del mendre rebat sus las aigas o dins un agach, un monde silenciós, badalhonat, condemnat a èstre pas qu'una reproduccion invèrsa

¹ Nòta MJ. Verny : aqueles personatges mitològics donan tanben son títol a las tres novèlas, aital titoladas : Sòmi I : « Cupidon », Sòmi II : « Nemesis », Sòmi III : « Esculapi ».

d'aquela realitat », lo país d'Anestesia e d'Eterotopia. Mas « los presonièrs dels miralhs acabaràn per se rebelar... capitaràn a faire espetar las espessas susfàcias de veire, sortiràn tornamai a la realitat. »

Dins *Miraus escurs*, sèm a ne sortir – o a i dintrar. Comença la falsa realitat de se desmargar, de se desformar, los relèus dels engana-l'uèlh de s'aplanierir, los miralhs, coma los de Magritte, de se rompre, aital « *Au grand Teatre d'Eutanasia* », dins un tèxt margat en palindroma.

Al cap d'una marcha « intra-uterina », d'una renaissença (cf. « *Garagai*), se passa de l'autra part. A de mens qu'òm causiga coma Edip lo Segond de s'eissorbar volontàriament per negar las illusions de l'Agach, per dintrar dins « l'espaci d'una realitat diferenta, nòva, estrambordanta ». Alara òm comença de véser coma los òrbs professionals de la taca de Mariotte, çò que los autres pòdon pas véser (*Argòs* »).

Alara òm se maina que los caps (« *Conclusions* ») o los escaliers (« *Procuta...* ») se redusisson, que las personalitats son estadas raubadas (« *Persecucion* »), que los òmes son manjats per los ipermercats (« *Testimòni* ») o la television (« *Son de causas...* »), que « la *Fabrega* s'es enairada, que lo mond se pòdon pas mai encontrar (« *Rendetz-vos* »). Òm se maina de l'òbra contunha dels « Abstractors », dels emplegats de « l'Agència Nacionala de Trepanacion Publica » o « d'Escafament del Territòri », dels « Pedaçaires de Racontes », de la normalisacion que fa desaparéisser lo poder de volar en cò dels enfants (« *I* » coma « *Icara* »), los fétus que parlavan en òc (« *Lo Sens de l'Istòria* »), que practica l'*Ablacion* de la lenga « un pauc de bescaire dins una boca, un pauc tròp ponchuda e tròp longa » pel ben de las poblacions, o qu'adoba los miralhs que sabon pas mentir (« *Invencions* »). Òm se maina que tot èra fait per que mond sapièsson pas que lo país es doble – Eterotopia e Anestesia -, que, jos l'univèrs de falsièra, viu, malgrat los esfòrces per l'amagar e lo tuar, i a l'autre que contunha d'existir.

Los libres

Son d'autres miralhs, « qu'òm passeja del long del camin », d'autres reveladors : piadas del passat, jalons de l'avenir, testimònis d'univèrses parallèls, monds al revèrs, utopias, ucronias. Dison qu'èra escrit que deviá arribar o qu'èra ja arribat aici o endacòm mai, o enlòc...² Existís çò que sabi per l'aver legit o escrit, que « Dire crea l'espaci a l'entorn de l'absent de l'indicatiu... »

Dins mai d'una novèla, se cèrca LO libre dels libres, lo que o resumís tot, demest los laberints de la bibliotèca babeliana, e aquí se tròba « lo passatge » (cf. « *Parabòla del Temps Circular* », « *L'Abstractor* », « *Cronicas* », « *Mòrt de Papièr* »³).

Mas, coma lo miralh embugat que cal eissugar, cal netejar sens relambi los libres, « deciptar », tornar escrire per lo salvar lo tèxt qu'es totjorn tempat de venir « *Palimpseste* », l'empachar de se vuejar, de tornar « au non-èstre », escrich « amb una goma » [...] « escriure : escafar de longa, trabalh per Sisifa. ».

Quinze ans après *Qualques nòvas d'endacòm mai*, la paura de l'escafament sembla s'èsser apoderada de Vernet. Vertat que de còps que i a òm creiriá que tot se conjura contra la volontat de daissar aquelas pesadas – e mai sens o voler – e mai sens o voler los quites

² Me pòdi pas empachar de far lo rapròchament amb la quista qu'es lo subjècte d'un autre libre occitan : *La Pèira d'asard*, de J.C. Forêt (A Tots IEO 112).

³ Jol signe de J.L. Borgès, aquesta novèla.

estampaires ! Mas Vernet es tot possedit del pessimisme actiu pus fòrt que totas las illusions, e daissa pas d'escriure, d'escriure encara...

Existissèm

Novèla aprèp novèla, edifica un univèrs d'una coheréncia exemplara dins sa complexitat simbolica. *Miraus escurs* ten las promessas de *Qualques nòvas d'endacòm mai*. Aital, las novèlas que disiá a la fin del primièr libre aver pas pogut las escriure, son dins lo segond (« La Femna la mai Bela del Mond », « lo sens de l'Istòria »). Sisif a pas renonciat, solid que vei qualques lusors esclarir lo bot del tunèl.

I a d'Isclas, que las nos raubaràn pas perque son al pus prigond de nosautres, e l'amor e la volontat de viure seràn mai fòrts que lo temps (« Nervaliana ») o l'espaci (« Robinson »). Lo primièr recuèlh de novèlas començava per « Existissèm pas ».

D'escriure uèi fa la pròva qu'existissèm.